

ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород, Україна)
(Юридичний факультет)
Університет Коменського (м. Братислава, Словачька Республіка)
(Юридичний факультет)
Університет Масарика (м. Брно, Чеська Республіка)
(Юридичний факультет)
Грацький університет імені Карла і Франца (м. Грац, Республіка Австрія)
(Юридичний факультет, Центр східноєвропейського права)
Трнавський університет (м. Трнава, Словачька Республіка)
(Юридичний факультет)
Західний університет ім. Васіле Голдіш (м. Арад, Румунія)
(Юридичний факультет)
The Grassroots Institute (Канада)
Громадська організація «Університетський центр соціальної та правової підтримки» (м. Ужгород, Україна)
Центр українсько-європейського наукового співробітництва
(м. Ужгород, Україна)

МАТЕРІАЛИ
XVI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ЗАКАРПАТСЬКІ ПРАВОВІ ЧИТАННЯ.
СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА ІНСТИТУЦІЙНА
СПРОМОЖНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТИ»**

26–27 квітня 2024 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2024

Рекомендовано до друку Вченою радою
юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
протокол № 9 від 3 квітня 2024 року.

НАУКОВА РАДА КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова наукової ради конференції – **Ярослав Лазур** – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»;

Олександр Рогащ – доктор юридичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «УжНУ»;

Doc. JUDr. Eduard Burda, PhD – декан юридичного факультету Університету Коменського (м. Братислава, Словачка Республіка);

Doc. JUDr. Mgr. Martin Škop, PhD – декан юридичного факультету Університету Масарика (м. Брно, Чеська Республіка);

Univ.-Prof. Dr. h.c. Wieser Bernd – директор Центру східноєвропейського права, заступник декана юридичного факультету Грацького університету імені Карла I Франца (м. Грац, Республіка Австрія);

Univ. Prof. Doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD – деканка юридичного факультету Трнавського університету (м. Трнава, Словачка Республіка);

Assoc. Prof. Remus Daniel Berlingher, PhD – декан юридичного факультету Західного університету імені Басіле Голдіні (м. Арад, Румунія);

Dr. Hasrat Arjumend – президент-засновник і генеральний директор The Grassroots Institute, співголова RISG-Центральна Азія, IYRP 2026 (м. Монреаль, Канада);

Doc. JUDr. Livia Trellová, PhD – заступниця декана з міжнародних зв'язків та вивчення іноземних мов юридичного факультету Університету Коменського (м. Братислава, Словачка Республіка);

Doc. JUDr. Ing. Michal Radvan, PhD – заступник декана з міжнародних та зовнішніх зв'язків юридичного факультету Університету Масарика (м. Брно, Чеська Республіка);

ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, ThD – заступниця декана з міжнародних зв'язків юридичного факультету Трнавського університету (м. Трнава, Словачка Республіка);

Assoc. Prof. Elena Urso – професорка кафедри порівняльного приватного права Dipartimento di Scienze Giuridiche Scuola di Giurisprudenza Флорентійського університету (м. Флоренція, Італія);

Doc. JUDr. Alla Tymofeyeva, PhD – доцентка кафедри міжнародного права юридичного факультету Карлового університету (м. Прага, Чеська Республіка).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова організаційного комітету – **Володимир Смоланка** – доктор медичних наук, професор, ректор ДВНЗ «УжНУ»;

Заступник голови організаційного комітету – **Вадим Піштя** – доктор філософії, заступник декана юридичного факультету з наукової роботи ДВНЗ «УжНУ»;

Заступниця голови організаційного комітету – **Наталія Петрецька** – кандидатка юридичних наук, доцентка, заступниця декана юридичного факультету з міжнародних зв'язків ДВНЗ «УжНУ»;

Андрій Андрушко – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та процесу ДВНЗ «УжНУ»;

Дмитро Белов – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ «УжНУ»;

Юрій Бисага – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ «УжНУ»;

Олександр Білаш – кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права ДВНЗ «УжНУ»;

Санора Болдісар – докторка юридичних наук, доцентка, професорка кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права ДВНЗ «УжНУ»;

Сібілла Булеца – докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ «УжНУ»;

Михайло Віхляєв – доктор юридичних наук, професор, директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права ДВНЗ «УжНУ»;

Іван Габані – голова Ради молодих вчених юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»;

Михайло Геревич – доктор філософії, доцент кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ «УжНУ»;

Олег Головко – кандидат економічних наук, засновник та директор Видавничого дому «Гельветика»;

Ярослав Греца – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри господарського права ДВНЗ «УжНУ»;

Віктор Заборовський – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ «УжНУ»;

Мирослава Зан – старша викладачка кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ «УжНУ»;

Тетяна Карабін – докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права ДВНЗ «УжНУ»;

Марина Козут – кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ «УжНУ»;

Василь Копча – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та процесу ДВНЗ «УжНУ»;

Ольга Котляр – кандидатка юридичних наук, доцентка, завідувачка кафедри міжнародного права ДВНЗ «УжНУ»;

Марія Менюжол – докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ «УжНУ»;

Микола Палінчак – доктор політичних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ»;

Іван Переш – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ «УжНУ»;

Ігор Пирога – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ «УжНУ»;

Терезія Попович – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ «УжНУ»;

Вадим Рошканюк – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри господарського права ДВНЗ «УжНУ»;

Михайло Савчин – доктор юридичних наук, професор, директор НДІ порівняльного публічного права та міжнародного права ДВНЗ «УжНУ»;

Антоніна Сабовчик – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ «УжНУ»;

Микола Сийлокі – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та процесу ДВНЗ «УжНУ»;

Олександр Сливка – кандидат юридичних наук, керівник Освітнього провайдера «ЦПК GRUP»;

Ярослав Ступник – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права та процесу ДВНЗ «УжНУ»;

Павло Черевко – кандидат юридичних наук, доцент, заступник декана юридичного факультету з навчальної роботи ДВНЗ «УжНУ»;

Роман Фрідманський – кандидат юридичних наук, професор, заступник декана юридичного факультету з навчальної роботи ДВНЗ «УжНУ»;

Ірина Хохлова – кандидатка юридичних наук, доцентка, заступниця декана юридичного факультету з навчально-виховної роботи ДВНЗ «УжНУ».

3 – 18 **Закарпатські правові читання. Сталій розвиток та інституційна спроможність в умовах війни: національний та міжнародно-правовий аспекти** : Матеріали XVI міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 26–27 квітня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. – 636 с.

ISBN 978-966-397-377-7

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на XVI міжнародну науково-практичну конференцію «Закарпатські правові читання. Сталій розвиток та інституційна спроможність в умовах війни: національний та міжнародно-правовий аспекти», яка відбулась на базі Ужгородського національного університету 26–27 квітня 2024 р.

УДК 34"364"(062.552)

ISBN 978-966-397-377-7

©Ужгородський національний університет, 2024

© Українсько-польське наукове видавництво
«Liha-Pres», 2024

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОМУ ПОРЯДКУ

Штучний інтелект в оборонній сфері:
досвід України та зарубіжних країн

Барабаш О. О......21

«Ментальна зброя» як загроза свідомості кадрів
органів державної влади та управління України

Семенюк О. Г., Веденєєв Д. В......27

Військова допомога Україні в умовах трансформації
колективної системи безпеки

Горобець Н. С.31

Контрабанда як виклик суспільству

Дорофєєва Л. М.33

Геноцид як злочин, що призводить до порушення прав людини,
під час збройного конфлікту: нові виклики для України

Дяченко В. І......37

Штучний інтелект: виклики міжнародному порядку і контури
міжнародно-правового регулювання

Забара І. М......39

Політика ЄС у сфері вибудовування стратегічних міжнародних
комунікацій на сучасному етапі

Качур О. В.42

Особливості уніфікації норм міжнародного гуманітарного права
на сучасному етапі

Клещенко Н. О......45

Цивільний захист України в умовах війни

Коваль В. В., Попович В. В., Коваль Н. Я.48

Тлумачення міжнародних договорів в сучасній правовій практиці:
теорії, виклики та перспективи

Ковальова М. В.51

Концепція сталого розвитку у міжнародному праві Котляр О. І.	58
Механізм міжнародного визнання злочину геноциду Кравчук І. І., Заклюка А. І.	62
«Інформаційне переїдання» – потенційна загроза міжнародному порядку Кудрявцева Н. О.	65
Повоєнне відновлення України: уроки Японії та Німеччини Новік С. Є.	67
Визначення статусу військовополонених згідно норм міжнародного гуманітарного права Тараненко М. М.	71
Правовий захист українських біженців у Чехії у час російсько-української війни Турияниця В. В.	74

НАПРЯМ 2. ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ВІЙНИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ІСТОРИКО-ПРАВОВІ, ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Правові питання, що виникають у зв'язку з використанням штучного інтелекту на робочому місці Абдель Фатах А. С.	77
Конституційна Рада Франції та її роль в оцінці конституційності джерел права Європейського Союзу Бадида А. Ю., Переш І. Є., Пеца Д.	81
Практика Верховного Суду як орієнтир удосконалення процедури оскарження нормативно-правових актів в Україні Баран С. І.	85
Сталий розвиток і трансформація: правова система Баранов О. А.	88

Особливості нормативно-правового регулювання повноважень складових сектору безпеки і оборони України у сфері захисту критичної інфраструктури	
Белай С. В.	91
Громадянська самоідентифікація сучасних українців як базова засада якісної трансформації національного права	
Братасюк М. Г.	93
Перспективи адаптації (рецепції) техніки нормопроєктування ЄС в Україні	
Возняк І. З.	97
Право людини на освіту: конституційно-правові та доктринальні засади	
Ворон Д. Л.	101
Правовий статус табеліонів у Стародавньому Римі	
Головач А. Й., Геревич М. О.	104
Двадцятиріччя Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України»: зрілість чи безнадійна застарілість?	
Григор'єва Х. А.	107
Питання неоднозначності та незбалансованості у визначенні правової природи віртуальних активів (криптовалют) в законодавстві України	
Грицай С. О.	111
Самоврядування представників медичних професій: аналіз існуючих законотворчих пропозицій щодо оптимальної моделі	
Гуцуляк О. І.	114
Розгляд звернень громадян, безпосередньо пов'язаних з вчиненням домашнього насильства, як складова адміністративної діяльності правоохоронних органів в Україні: особливості реалізації в умовах дії правового режиму воєнного стану	
Євтушенко Д. С.	118
Партисипативна та деліберативна демократія в Україні: потреби сьогодення, перспективи розвитку, проблемні питання	
Загороднюк Д. А.	122

Місце штучного інтелекту в цивільному праві з урахуванням євроінтеграційних процесів	
Ігнатко В. І.	126
Проблеми оцінювання екологічної шкоди та збитків, завданих довкіллю України внаслідок воєнних дій	
Ільїна М. В.	131
Аналіз ефективності меморандуму як міжнародної безпекової угоди в умовах реальної повномасштабної війни	
Качмар О. Б., Когут М. Г.	136
Особливості аналізу історії України з огляду на тривале перебування під московським загарбанням (на прикладі періоду від з VI до X століття)	
Когут М. Г., Зан М. І.	140
Конституційне регулювання діяльності місцевого самоврядування за проєктом Основного державного закону Української Народної Республіки 1920 року	
Козаченко А. І.	144
Про деякі суспільно небезпечні наслідки для національної безпеки України, що пов'язані з недотриманням законодавства з питань забезпечення української мови як державної	
Колб О. Г., Копотун І. М.	147
Універсальний характер політичних прав і свобод	
Косілова О. І., Федірко І. П.	149
Процедурні механізми та засоби захисту в англійському адміністративному праві: аналіз сучасних підходів та реформ	
Костенко І. В.	152
Захист прав людини в умовах цифровізації права	
Котуха О. С.	157
Трансформація парадигми податкового адміністрування початку війни: історико-правові засади	
Курило В. І., Мушенюк В. В.	160

Понятійно-правове мислення у Давньому Римі: священні установлення	
Кучеренко Д. С.	164
Питання правового регулювання надання медичної допомоги за надзвичайних обставин	
Логвиненко Б. О.	167
Господарсько-правовий аспект діджиталізації	
Ляховецький О. О.	170
Обмеження права власності під час кримінального провадження в умовах воєнного стану	
Маркєлова В. М.	173
Право на просту зрозумілу мову – важлива вимога принципу правової визначеності	
Матвєєва Ю. І.	177
Види юридичних осіб публічного права за законодавством Франції	
Піддубна В. Ф.	181
Obligation through legal consciousness prism	
Роровych Т. Р.	184
Електронний суд як інструмент діджиталізації держави	
Похиленко І. С.	187
Правовий аналіз застосування принципів юридичної відповідальності	
Ромашкін С. В.	191
Способи врегулювання публічно-правових спорів без звернення до суду	
Росул О. М.	195
Принцип конфіденційності у діяльності капелана в охороні здоров'я	
Росул Н. О.	199
Проблемні питання імплементації норм міжнародного права щодо захисту культурної спадщини у випадку збройного конфлікту	
Савченко Я. А.	202

Дія принципів сталого розвитку, поваги до людських прав і субсидіарності під час війни	
Савчин М. В.	206
Зловживання процесуальними повноваженнями в кримінальному процесі під час тимчасового вилучення майна	
Сліпенюк Т. М.	210
Нормативний плюралізм: умови позитивного впливу на суспільний розвиток	
Сунегін С. О.	213
Сучасний унітаризм як просторовий вимір організації держави	
Тарахонич Т. І.	217
Нормотворча діяльність М. А. Балудянського	
Телеп Ю. В., Попович Т. П., Бариська Я. О., Маслюк О. В.	220
Глокалізація у праві: теоретико-правовий аспект	
Тернавська В. М.	224
Про деякі питання генезису інституту покарання на території Буковини у складі Молдавського князівства	
Торончук І. Ж., Грекул-Ковалик Т. А.	227
Реалізація права на громадянство дітей на тимчасово окупованих територіях	
Фенич Я. В.	231
Ефективність довічного фінансового моніторингу «політично значущих осіб» в умовах правового режиму воєнного стану в Україні: критерії та їх характеристика	
Франковська С. А.	234
Конституційно-правове будівництво в умовах війни	
Харченко Т. М.	237
Трансформаційні особливості національної правової системи в умовах набуття Україною статусу кандидата у члени ЄС	
Хребтова А. А.	240
Республіка Кіпр: історичний та політико-правовий аспекти	
Шандор Т.-К. Ф., Переш І. Є.	243

Інформаційна безпека громадян під час правового режиму
воєнного стану

Шопіна І. М.246

НАПРЯМ 3. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ БУДІВНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ: ПОШУКИ ОПТИМАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ

Муніципальні свободи: ідентифікаційні ознаки та складові

Баймуратов М. О., Кофман Б. Я.249

Право людини на забуття: окремі аспекти

Бєлов Д. М., Бєлова М. В.256

Правова природа інтелектуального фронту:
роль науки у військовому конфлікті

Бисага Ю. М., Берч В. В.263

Проблемні аспекти питання щодо мобілізації осіб в Україні

Дранчак К. В., Чопик Ю. Ю., Продан В. І.266

До питання про правовий статус глави держави в Україні
під час дії правового режиму воєнного стану

Задорожня Г. В., Задорожний Ю. А.269

Деякі зауваження до останніх законодавчих ініціатив
щодо легалізації множинного громадянства в Україні

Зозуля О. І.273

Правове регулювання видатків бюджету на сектор безпеки і оборони
в умовах воєнного стану

Ковальчук Д. О.277

Перспективи розвитку конституційно-правового регулювання форми
державного правління України

Король А. В.280

Повоєнні перспективи Четвертої Української республіки

Курінний Є. В.284

Окрема думка судді як важливий елемент розбудови держави

Ленгер Я. І., Корецька В. В.288

Особливості державотворчих процесів в умовах воєнного стану:
окремі аспекти

Пархоменко Н. М...... 291

Modern concepts of parliamentarism in science constitutional law

Pyroha I. S., Prodan V. I...... 294

Особливості дотримання процесуальних строків
під час російсько-української війни

Шелевер Н. В...... 297

НАПРЯМ 4. ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Місцеві електронні петиції як інститут безпосередньої демократії
в умовах євроінтеграції України

Алмаші І. М., Алмаші М. М...... 300

Interpretarea principiului separației puterilor în jurisprudența Curții
Europene a Drepturilor Omului

Hermak K. O...... 304

Особливості реалізації державної антикорупційної політики в Україні

Гулак О. В., Миколаєнко Р. В. 306

Залишення позовної заяви без руху в адміністративному судочинстві

Іванчулинець Д. В. 308

Особливості європеїзації публічного права України

Карабін Т. О...... 311

Новітня нормативна модель принципів публічної служби –
«крок» до впровадження європейської нормативної моделі
публічної служби в Україні

Коломоєць Т. О. 314

Теоретико-правові засади запровадження міжнародного досвіду
в Україні в алгоритми фінансового моніторингу суб'єктів
господарування в банківській системі

Куркула А. Г...... 318

Перипетії законодавства щодо електронного декларування в умовах воєнного стану	
Лупало О. А.	321
Право на свободу пересування і право на свободу та особисту недоторканність: питання співвідношення в контексті практики Європейського суду з прав людини	
Малеш П. В.	325
Європеїзація адміністративно-процедурних правовідносин в Україні: результати і перспективи	
Муза О. В.	328
Вплив євроінтеграційних тенденцій на вирішення митних спорів в адміністративному порядку	
Оніщик Ю. В.	331
Імплементация європейських виборчих стандартів у вітчизняну електоральну практику	
Остапеч Ю. О.	334
Вплив євроінтеграційних процесів на доступність адміністративного судочинства	
Паскар А. Л.	338
Досвід держав Балтії у вирішенні публічно-правових спорів та захисту прав людини	
Решота В. В.	341
Доступ до державної таємниці у діяльності уповноважених осіб з питань публічних закупівель	
Рошнян І. В.	345
Забезпечення доступу до правосуддя крізь призму запровадження ЄСІТС	
Стасів Н. С.	348
Євроінтеграційний зміст інституту адміністративної процедури	
Сулейманова М. І.	350
Особливості правового регулювання щорічної відпустки поліцейських	
Трачук П. А.	353

Правообмеження публічних службовців щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності: до аналізу модифікацій, викликаних воєнним станом в Україні	
Федчишин С. А.	356
Медіація як спосіб врегулювання публічно-правових спорів у сфері земельних відносин	
Хлистік М. А.	360
Фінансово-правові аспекти статусу політично значущих осіб: досвід України та країн ЄС	
Шевчук О. В.	364

НАПРЯМ 5. ПРИВАТНЕ ПРАВО В УМОВАХ ВІЙНИ

New legal institutions of business succession in Poland – a few comments in connection with the 5th anniversary of the entry into force of the act of July 5, 2018 on succession management of a natural person’s enterprise and other facilitations related to the succession of enterprises	
Pawel Widerski	368
Розвиток інституту сурогатного материнства в період дії воєнного стану: нові виклики сьогодення	
Алексій Р. В.	371
Вступні зауваги до проблеми постмортальної репродукції військовослужбовців	
Болдіжар С. О., Пішта В. І.	375
Legal consequences of invalidation of the contract	
Buletsa S. B.	378
Індивідуалізованість нотаріального акта як атрибутивна ознака реалізації його правової природи	
Вдовічена Л. І.	381
Спадкування віртуальної власності: облікові записи в соціальних мережах	
Грига Н. В., Петришин Н. А.	383

Проблеми надсилення російській федерації копії позовної заяви у спорах щодо відшкодування шкоди, завданої юридичній особі України в національному суді	
Демченко Я. В.	387
До питання діяльності нотаріальних органів України в умовах воєнного стану в Україні	
Долинська М. С.	390
Договір про спільне безоплатне користування нерухомим майном, як підстава звільнення/зменшення від орендної плати за землю	
Донець А. Г.	394
До питання про реквізицію (мобілізацію) нерухомого майна в умовах воєнного стану	
Дудорова К. Б.	398
Захист прав споживачів: перспективи розвитку	
Загоруй Л. М., Загоруй І. С.	401
Право на сім'ю та виконання військового обов'язку в умовах воєнного стану	
Калько А. І.	404
Динаміка правового регулювання місця відкриття спадщини під час дії правового режиму тимчасово окупованої території та воєнного стану	
Короед С. О.	408
Військова частина як учасник цивільних правовідносин	
Кривенко Ю. В.	412
Проблеми реалізації прав громадян на пільгові перевезення транспортном загального користування	
Логойда В. М.	414
Правова природа електронного підпису та його значення в цивільно-правових відносинах	
Маркулинець А. А.	418
Деякі питання обов'язку доказування у цивільному процесі негативних заходів впливу на працівника	
Мельник Я. Я., Кононець О. М.	422

Європеїзація режиму окремого проживання подружжя: окремі аспекти Менджул М. В.	425
Договір як дієвий інструмент захисту прав та інтересів логістичного оператора в умовах війни Феделеш Е. М.	428
Доказування на стадії відкриття позовного провадження в цивільному процесі Холмогорова Л. В.	431
Дисертаційний дайджест приватноправових досліджень, захищених під час дії воєнного стану в Україні Чернега В. М.	434
До питання примусового відчуження приватного майна в умовах правового режиму воєнного стану Чурилова Т. М., Тарасенко А. І	438
Права інтелектуальної власності: особливості правового регулювання в умовах воєнного стану Шимон С. І.	442
Нові тенденції в правовому регулюванні сімейних прав та їх захист в умовах повномасштабного вторгнення рф Явор О. А.	446

НАПРЯМ 6. ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ, СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА ЗЕЛЕНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Addressing Emerging Legal and Policy Issues for Sustainable Development in the War-Affected Carpathian Mountains of Ukraine Arjjumend Hasrat, Donetsk Olga, Khrushch Olena	451
Financial security of local government in Poland Kobylski Piotr, Pawel Śwital	453
The Transformation of Post War Ukrainian Agribusiness and Circular Economy Kakha Nadiradze, Nana Phiromanashvili, Tekla Nadiradze	457

Фіскальне маркування палива хімічними маркерами в країнах Європейського Союзу: зарубіжний досвід та можливості для України Атаманчук Н. І.	458
Адаптація адміністративно-правових принципів діяльності адвокатури в рамках європейської інтеграції та забезпечення сталого розвитку Габані І. І.	462
Legal problems of protection agricultural land from war waste Hafurova O. V., Kukhar O. V.	466
Відкриті дані та Цілі сталого розвитку: проблеми правового регулювання Дубняк М. В.	469
Машинне навчання як інструмент реалізації концепції сталого розвитку в Україні Дяченко В. О., Ляшенко О. С., Россіхіна Г. В.	473
Positioning Ukraine within Central and Eastern Europe (CEE): perspective from Network of Aquaculture Centers in Central-Eastern Europe Kazak R. A.	477
Цифрова економіка як складник вступу до ЄС: виклики та можливості Кононець О. М., Заєць Р. Б.	479
Мікротранзакції як бізнес-модель ігрової індустрії Манзюк В. В., Заборовський В. В., Вашкович В. В.	482
Актуальні питання вступу України до Європейського Союзу Панасюк В. О.	486
Комплаєнс-контроль екологічних вимог містобудівної діяльності Петрецька Н. І., Машіка П. Ю.	488
Проблематика визнання правосуб'єктності міжнародних неурядових організацій Пилипенко М. С.	493
Бізнес проти прав людини в директиві ЄС про належну обачність для корпоративної сталості Поєдинок В. В.	496

Вплив інструментів та моделей штучного інтелекту на досягнення операційних цілей сталого розвитку в Україні	
Россіхін В. В., Бутинський В. Я., Дяченко В. О.....	500
Maritime delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine dispute)	
Sabovchyk A. I.....	504
Деякі аспекти питання знаходження відстані між мимобіжними прямими	
Светлічна Д. І., Светлічна М. І., Светлічний І. В.....	511
Сучасні виклики та загрози водній безпеці: еколого-правові аспекти	
Хасрат Арджуменд, Донець О. В.	514
Правове регулювання недобросовісної конкуренції в контексті захисту прав інтелектуальної власності в ЄС	
Чепис О. І.....	518

НАПРЯМ 7. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

До проблеми удосконалення кримінально-правової протидії незаконному обігу наркотиків у період дії правового режиму воєнного стану (на прикладі законопроектів реєстр. 9028 від 17 лютого 2023 року та 9028-1 від 01 березня 2023 року)	
Акімов М. О.....	521
Окремі питання кваліфікації геноциду в контексті російської агресії проти України	
Андрушко А. В.	525
Національні розслідування та притягнення Міжнародним кримінальним судом до відповідальності за вчинені та вчинювані тяжкі міжнародні злочини в Україні (продовження огляду)	
Басиста І. В.	530
Окремі аспекти кримінальної відповідальності за вчинення злочинів проти основ національної безпеки	
Батюк О. В.	535

«Сексуальна корупція» як гендерно зумовлений корупційний ризик
в умовах збройного конфлікту

Боброва Ю. Ю.538

Кримінально-правовий аналіз колабораційної діяльності з
використанням соціальних мереж (за матеріалами судової практики)

Гандера Р. Г.541

Публічне будівельне право як галузь у правовій системі України

Гошовський Є. М.545

Аналіз рішень ЄСПЛ у сфері захисту сімейних прав

Гудачок С. Р., Ревуцька І. Е.548

Кримінально-правова характеристика обставин, що виключають
кримінальну протиправність діяння

Гудачок С. Р., Фурик Б. Ю.551

Кримінальна відповідальність за наругу над могилою:
окремі застереження щодо реформування кримінального закону

Денисов С. Ф., Коваленко Н. О.555

Зміни законодавства України щодо безпеки у кіберпросторі
в умовах повномасштабного вторгнення

Дрижакова Д. Ю.559

Бланкетність диспозиції ст. 240-1 Кримінального кодексу України:
теоретичні настанови і реалії правозастосування

Дудоров О. О., Мовчан Р. О.563

Встановлення та вилучення слідів злочину на місці вчинення
правопорушення: теорія і практика

Копча В. В.567

Способи втручання в діяльність захисника чи представника особи,
зумовлені воєнним станом: кримінально-правовий аспект

Крупей С. Є.571

Схожі та відмінні риси злочинів, передбачених ст. 111-1 та 436-2
Кримінального кодексу України

Левадний Р. С.574

Verification as a specific knowledge method in criminal proceedings

Nesterova I. A.576

Вплив російського вторгнення на кримінальне законодавство України Палапа Д. Б.	579
Проблеми кваліфікації крадіжки «в умовах воєнного стану» Петришин Н. А.	582
Кримінально-правова характеристика суб'єкта втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК України) Пулик В. М.	586
Розвиток правової системи в умовах воєнного стану. Виклики та перспективи Саса Я. В., Гольонко А. М.	590
Окремі аспекти нормативно-правового забезпечення участі цивільних осіб у захисті України Сийплові М. В.	593
Вплив російсько-української війни на інститут кримінальної відповідальності в Україні Сирота Д. І.	598
Сучасні тенденції екологічної злочинності в Україні в умовах воєнного стану Ступник Я. В.	601
Концептуальні підходи щодо вдосконалення кримінального законодавства України у сфері боротьби з колабораціонізмом Сьомін С. В.	604
Деякі питання правового регулювання кримінального провадження в умовах воєнного стану Таран О. В.	608
Кримінально-правові ознаки, що складають кримінологічний склад особи, яка самовільно залишає військову частину або місце служби Ткаченко П. І.	612
Виявлення умов та причин злочинності – об'єктивна складова кримінальної процесуальної діяльності в Україні Топчій В. В., Топчій О. В.	615
«Доступ до правосуддя» у кримінальному провадженні Фулей Т. І.	618

Створення біологічної небезпеки як конструктивна ознака деліктів,
що посягають на біобезпеку України

Шамсутдінов О. В.622

Криміналізація виправдовування, визнання правомірною,
заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України,
глорифікація її учасників: підстави та наслідки

Швидка Д. Д.626

Довкілля як об'єкт екоциду

Шульга А. М.629

Образ честі і гідності військовослужбовця, погроза
військовослужбовцю: теоретичний та практичний аспекти

Якименко А. В.633

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ДОСТУПНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Паскар Ауріка Лазорівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри процесуального права*

*Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Євроінтеграційні процеси через які проходить зараз Україна спрямовані на зближення нашої держави та інших країн Європейського Союзу (далі – ЄС) за різними параметрами, такими як економіка, політика, право та інші сфери, з метою створення спільного простору для співпраці та розвитку, забезпечення миру, стабільності, безпеки та процвітання в регіоні. Такі процеси відкривають нові можливості для країн та громадян, але також вимагають виконання ряду умов та реформ для досягнення стандартів ЄС у різних сферах життя.

Поряд з економічною, політичною та соціокультурною інтеграцією, правова інтеграція є одним із важливих напрямів євроінтеграції. Метою останньої є адаптація національного законодавства до законів та норм ЄС для забезпечення спільності правового простору та правової системи. В контексті адміністративного судочинства це передбачає впровадження принципів та стандартів, що діють у європейському адміністративному просторі. У науковій літературі впровадження європейських стандартів адміністративного судочинства розглядається як передумова повноцінного функціонування судової системи. З цього приводу зазначається, що «постійні нові виклики для Української держави в частині впровадження та наближення європейських цінностей, спонукали судову систему до внутрішньої трансформації, яка неможлива без визначення основи – базису, на якому будуватиметься весь процес змін».¹ Головні виклики євроінтеграційних процесів включають гармонізацію законодавства з європейськими стандартами, боротьбу з корупцією, політичним впливом на судову систему та забезпеченням доступу до справедливого суду. У підсумку, це впливатиме не тільки на доступність адміністративного судочинства для громадян та підприємств, але й забезпечить удосконалення системи захисту прав осіб через підвищення її прозорості та ефективності.

Ключовим документом у сфері європейської інтеграції є Угода про асоціацію між Україною та ЄС, який визначає стратегічне партнерство та співпрацю в таких сферах, як політика, економіка, права людини, демократія

¹ Юрков Е.О. (2023), Європейські стандарти адміністративного судочинства як передумова повноцінного функціонування судової системи України. *Держава та регіони. Серія: Право*, № 3 (81), С. 108.

тощо. Зокрема, Розділ III «Юстиція, свобода та безпека» визначає як один із євроінтеграційних напрямів співпрацю у сфері зміцнення та покращення ефективності судової влади, гарантування її незалежності та неупередженості.² Важливість зазначеного полягає в тому, що ці положення спрямовані на підвищення якості судочинства та забезпечення виконання його принципів у відповідності з європейськими стандартами. Беззаперечним є те, що незалежна та ефективна судова система є однією з основних складових правової держави. Вона забезпечує захист прав та свобод громадян, забезпечує виконання закону та забезпечує вирішення конфліктів з урахуванням принципів справедливості та законності. Гарантування незалежності та неупередженості судової влади є передумовою для зміцнення демократії та правової держави, належного захисту прав осіб та підвищенням довіри громадян до судової системи.

Ключовим питанням у сфері євроінтеграційних процесів та їх впливу на доступність адміністративного судочинства є удосконалення правового регулювання у цій сфері. Адаптація національного законодавства до європейських норм у сфері адміністративного судочинства є запорукою підвищення якості та ефективності адміністративного правосуддя, а також забезпечує захист прав громадян у відносинах з органами влади. Разом з тим, як справедливо відмічено, необхідно звертати увагу не лише на те, наскільки українське законодавство відповідає законодавству ЄС за формою та змістом (формальний критерій), але й на те, наскільки органічно воно відповідає європейським нормам і стандартам. Це відображається у правозастосовній практиці, розвитку сучасних методів тлумачення нормативно-правових актів, застосуванні принципів права ЄС в українських судах, зміцненні незалежності української судової системи та забезпеченні ефективності застосування адаптованого законодавства.³ Удосконалення адміністративного процесуального законодавства через впровадження європейських стандартів у цій галузі сприятиме підвищенню стандартів судової системи, покращенню якості судових рішень, зменшенню корупції та підвищенню доступності, ефективності та якості адміністративного правосуддя.

Покращення доступності адміністративного судочинства опосередковано також підвищенням прозорості та доступності інформації про судові процеси та їх стан. Прозорість, відкритість судочинства є складовими змісту принципу транспарентності судового процесу, а транспарентність судової влади визначається одним з найважливіших

² Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. Редакція від 30.11.2023. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show-/984_011#Text – ст. 14.

³ Татаренко В. Б. (2009). Євроінтеграційні процеси в судовій владі України. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. Серія: Політологія, Т. 122, Вип. 109. С. 115.

європейських стандартів правосуддя.⁴ З огляду на це впровадження європейських стандартів відкритості інформації сприятиме збільшенню довіри до судової системи та забезпеченню більш справедливих та ефективних судових рішень.

Впровадження європейських стандартів справедливого судочинства стосовно розвитку системи правової допомоги може забезпечити доступність судового захисту для вразливих верств населення. Науковцями система безоплатної первинної правової допомоги визначається як важлива складова прозорості та ефективної системи правосуддя, яка постійно розвивається у напрямку відповідності міжнародним, зокрема європейським, стандартам надання правової допомоги як сукупності основних характеристик моделі гарантованого державою захисту.⁵

Отже, євроінтеграційні процеси можуть позитивно вплинути на доступність адміністративного судочинства через ряд механізмів. Впровадження європейських стандартів може підвищити стандарти судової системи, що сприятиме покращенню якості судових рішень та зменшенню корупції. Гармонізація законодавства з європейськими стандартами може спростити процедури та зменшити бюрократію, що полегшить доступ громадян до суду. Впровадження прозорості та відкритості у судових процесах забезпечить більшу доступність інформації для громадян про їхні права та процедури. Розвиток системи правової допомоги та підтримки може забезпечити доступність судового захисту для громадян, які не мають можливості оплатити адвоката. У цілому, ці механізми можуть сприяти покращенню доступності адміністративного судочинства, забезпечуючи більшу справедливість, ефективність та відкритість судової системи.

⁴ Новікова Т. В. (2022). *Транспарентність адміністративного процесу в умовах діджиталізації. Часопис Київського університету права*. № 2. С. 50.

⁵ Ільків, Н. В., Романцова С.В. (2020). Перспективи впровадження стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги в цивільному та кримінальному процесі: національний та європейський досвід. *Challenges of legal science and education: an experience of eu countries and introduction in ukraine*, Izdevnieciba "Baltija Publishing". С. 190-191. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-007-0-11>

МАТЕРІАЛИ
ХVІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«ЗАКАРПАТСЬКІ ПРАВОВІ ЧИТАННЯ.
СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА ІНСТИТУЦІЙНА
СПРОМОЖНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТИ»

26–27 квітня 2024 року

Підписано до друку 15.04.2024. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 147,87. Наклад 100. Замовлення № 0424-028.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres»

79000, м. Львів, вул. Технічна, 1

87-100, м. Торунь, вул. Лубічка, 44

Телефон: +38 (050) 658 08 23

E-mail: editor@liha-pres.eu

Свідцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 6423 від 04.10.2018 р.